

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 160 Lei

ACTUL AL DOILEA

În cuvântarea dela deschiderea Adunării Eparhiale a Episcopiei Oradiei, rostită Duminecă în 24 Octombrie 1943 la Beiuș, dl prof. Ioan Petrovici, ministrul Culturii Naționale și al Cultelor, a făcut unele declarații importante în legătură cu desființarea sectelor, din care reținem mai ales următoarele:

Deși aparțin unei discipline filosofice, care admite și profesează libertatea de gândire, am admis și am adus decretul pautru desființarea sectelor numai din momentul când am constatat că ele folosesc libertatea de gândire pentru a se preface în focare de descompunere a solidarității și unității naționale. Acesta este actul întâi al acțiunii anti-sectare: am creat atmosfera favorabilă convertirii sectelor. Statul nu poate face mai mult. Acum urmează actul al doilea, ca membrii care au aparținut sectelor să fie cucerți suiletește, convertiți prin preoți, și astfel să fie reintegrați în comunitatea națională prin Biserica ortodoxă.

Declarațiile acestea, ministeriale, sunt pe cât de clare pe atât de judicioase. Recunoaște oricine că desființarea sectelor printr'un decret lege nu a rezolvat problema decât în parte. Rămâne încă ne-rezolvată partea cea mai grea și mai importantă: convertirea, atragerea și readucerea sectanților în staulul Bisericii, prin mijloace misionare și de pastorație evanghelică.

Nu este om, — și desigur nici preot — care să nu recunoască pe față, că rolul acesta aparține în întregime clerului. Statul nu are nici rolul, nici dreptul să impună cuiva o credință religioasă. Când și-a asumat acest rol, a provocat războaie religioase, ca în Apus, sau antireligioase ca în Rusia bolșevică. Statul are menirea să formeze climatul favorabil credinței religioase care asigură mai mult și mai bine idealurile lui naționale, culturale și morale. Statul nostru, — trebuie să o recunoaștam, — a format și întreține acest climat. Rămâne mai departe clerului Bisericii ortodoxe misiunea de a umplea această atmosferă prin duhul credinței și a convingerilor ortodoxe. Luptăm și

reușim în acțiunea această, pe meritul nostru. Nu reușim, nu mai avem dreptul să acuzăm pe nimeni, nici să ne mai scuzăm cu ceva.

Problema sectară apasă, astăzi, numai pe umerii clerului și nu în abstract, ci în concret, pe umerii fiecărui preot din fiecare parohie. Acum se impune din nou pastorația individuală și alergarea după fiecare oaiă rătăcisă, oriunde s'ar afla, pentru a o determina să se întoarcă în turma părăsită.

Forța dragostei pentru unitatea Bisericii și a Neamului este cheia prin care se descurie și se atrag inimile. Forța aceasta se cere utilizată acum mai mult decât totdeauna. Statul a dat decretul, autoritatea de conduce a Bisericii a organizat colportajul și a investit în broșuri, foi și reviste de propagandă multe milioane de lei. Toate sunt inoperante, dacă lipsește preotul cu suflet de apostol, preotul cu zel pastoral și misionar. O spunem această cu toată francheța, și credem că orice îndreptări sau obiecțiuni, în privința aceasta, sunt de prisos.

Dl ministru Petrovici și a mai exprimat dorința ca actul al doilea să nu fie prea lung, sau urmat de alte acte lungi, ca în tragediile lui Shakespeare. Dorința această, pe care o nutrim și noi, e bună și duce la roade binecuvântate, dacă e însoțită de simțul răspunderii pentru unitatea și mântuirea sufilească a poporului nostru.

Un efort comun și continuu, susținut de un simț de răspundere viu și unanim, ar putea face adevărate minuni. În schimb, unde unul muncește și zece critică, ironizează, lenesc sau se oăpă de treburi cu rentabilitate mai egoistă decât altruistă, acolo acțiunea nu numai că nu dă rezultatul dorit, dar frontul e compromis și în sectoarele unde lupta se dă cu tot devotamentul.

La primejdii comune se cer strădanii comune și fără încetare, până la biruința finală.

Câte valori și câte energii duhovnicești nu rămân în noi neutilizate și nerodite. Acum e vreme să le trezim și să le folosim pe toate.

Toți, din tot sufletul, din toată virtutea și din toată inima...

Rugăciunea

Creștinul adevărat e în lumea aceasta ca și un vultur legat de pământ. Trăiește el de trăit, se mișcă, merge și rabdă pământul sub picioare, dar nu se acclimatizează. Îndată ce i se oferă prilejul, se înalță. Își are clipele lui zbor, de adâncire; în cari e ușor de tot și trece cu multă nepăsare peste spațiile îmbăcșite de realitate. „Ascundeți aparența“, serie Jouhandeau, „și ai să-ți descoperi ființa; dă-ți la o parte ființa și ai să dai peste Ființa ființet tale“. Îți găsești realitatea, ca de acolo să urci la Realitatea suverană. Deschizi pământul în cari strângi aparența, lași să cadă neadevărutul și reții numai nezdruincibilul și folositorul.

A te ruga, așadar, însemnează să faci cunoștință cu veșnicia din tine, să învingi orbirea și să întrezărești misterul. Să stai înaintea cerului despuilat de cel care ești, de cel care inima ta de carne ar vrea să rămâi. Fiindcă, sunt atâtea lucruri pe care nu trebuie să le vedem, dacă vrem să-l vedem pe Dumnezeu! Sunt atâtea lucruri pe care nu trebuie să ni le dăm noi, ci pe care trebuie să le primim din mâna lui Dumnezeu.

Prin rugăciune trebuie să învingă Dumnezeu. Când ți suflatul pustiu și sec, rugăciunea trebuie să-ți aducă aminte de cuvintele Lui: „de vor tăcea aceștia, pietrile vor striga“.

Prin rugăciune clădești un templu din gânduri drepte, din bune voinți și iubiri încercate de Dumnezeu. O clădire lucrată în taină, în liniște, ea acel templu al lui Solomon, la a cărui zidire nu s'a auzit nici lovitură de ciocan, nici de secure, sau de altă unealtă de fier.

Dar oare, adâncirea aceasta, rugăciunea, care dă la o parte trecutul viitorul și prezentul chiar, în folosul veșnicului, nu ne taie legăturile cu viața? Nu ne împrejmuiește și ne face nerodnici? Nu! Fiindcă, nu numai acțiunea singură e vieața; și pe de altă parte, rugăciunea e o condiție a acțiunii. Iată cum. Înainte de-a face ceva începi a gândi și după ce-ai isprăvit ceva, iară cugești; atât aici jos cât și dincolo. Între aceste două cugetări stă acțiunea; acțiunea pe care o conduce și-o pregătește meditarea, rugăciunea.

Rugându-te, împreunezi mâinile ca să-l strângi pe Dumnezeu în ele; dar le și întinzi în acelaș timp, așa cum le întindeau cei din catacombe sau cei dela altar, spre a ajunge la marginea realului. Odată ce-ai întreprins acțiunea în minte, rugăciunea o însoțește mai departe, fără să fie vreun motiv de-a-o părăsi. Sfătuiră de-a ne „ruga fără încetare“ vrea să zică să săvârșim orice lucrare într'un duh de rugăciune. După cum aceea, să „nu spunem multe ca păgânii în rugăciune“, vrea să zică să nu arătăm, să nu înșirăm tot ceea ce-am dori. „Rugați-vă mult doamnelor, grăla

un preot către penitentele lui, dar vă feriți de-a spune lui Dumnezeu tot ceea ce voțiți“.

Numele lui Hristos e sfânt; deaceia sfântă trebuie să fie și rugăciunea îndreptată lui. Altfel facem din casa lui peșteră de tâlhar.

Dorința noastră nu pentru aceea trebuie să se împlinească, fiindcă e o dorință vie, ci fiindcă e o dorință înaltă, nobilă. Mulți se roagă numai spre a se îndreptăți în ceea ce sunt: oameni încătușați în viața de rând și trecătoare.

Să n'o faci rugăciunea cu gândul și nădejdea de a-l schimba pe Dumnezeu. Nu. Rugăciunea trebuie să te schimbe pe tine care te rogi și legăturile tale cu lumea. Tot ceea ce primești prin rugăciune, trebuie să te apropie mai tare de Dumnezeu. Și să știi, că rugăciunea cea mai izbutită și cu câștig e aceea, căreia nu i se răspunde din partea cerului cu ceea ce ceri, ci cu nor de nădejdi.

Dealtfel și rugăciunii celei mai cu foc a lui Iisus, aceea din grădina Ghetsemani, care a fost făcută până la lacrimi de sânge, tot cu neîmplinire s'a răspuns. Și totuș, a fost cea mai folositoare, cea mai după voia rugătorului și a ascultătorului ei.

Pr. Gh. Perva

Despre ce să predicăm?

În Dumineca a 24-a după Rusalii (7 Noemvrie), — tema: **N'a murit, ci doarme.**

Când ajunse Hristos în casa lui Iair a cărui fiică murise, le-a spus celor ce jeleau: „Nu plângeți. N'a murit, ci doarme. Și râdeau de el, știind că a murit. Iar el scoțând pe toți afară, și apucând-o de mână, a strigat, zicând: Copilă, scoală-te! Și s'a întors duhul ei și a înviat îndată“ (Luca 8, 52—55). Și așa a și nviat-o: par'c'ar fi trezit-o dintr'un somn obișnuit. Ceeace pentru oamenii de pe acea vreme era moarte înfricoșată, pentru Iisus era somn lin. În acelaș chip s'a exprimat el și despre un alt mort, zicând învățăceilor săi: „Lazăr, prietenul nostru, a adormit, dar merg să-l deștept... Aceasta zicea Iisus despre moartea lui, iar ei socoteau că de adormirea somnului zice“ (Io. 11, 11 și 13).

Deci nu numai așa, dintr'o părere, numea Iisus moartea: somn, ci dintr'o convingere pe care a mai afirmat-o și altădată. Prin această convingere Mântuitorul a stabilit pentru totdeauna înțelesul creștin al morții. Din acest înțeles se cuvine să tragem și noi toate concluziile necesare pentru viață.

Odată cu păcatul a intrat și moartea în lume, ca o teribilă consecință a lui (Fac. 3, 19). Așa zice apostolul: „Precum printr'un om (Adam) a

intrat păcatul în lume și prin păcat moartea, așa moartea a trecut la toți oamenii prin cel în care toți au păcătuit" (Rom. 5, 12). Așa încât înainte de Hristos moartea era groază, nimicire și neant, cum este socotită moartea și azi de cei necredincioși care se cutremură de veșnicia ei, cum altădată am amintit. Dar odată cu nimicirea păcatului, săvârșită prin crucea lui Iisus, s'a nimicit și moartea „pe vecie" (Isa. 25, 8) și „a adus la lumină viața" (II Tim. 1, 10), și a eliberat „pe aceia care de frica morții erau supuși robiei" (Evr. 2, 15). Scopul din Iisus a fost însă ca să nimicească moartea cu totul (I Cor. 15, 26 și 54). Și o va nimici: prin învierea cea de obște, când nu va mai rămâne nici urmă de păcat și întreaga fire omenească va fi restabilită (Io. 5, 28-29).

Învierea morții ne-a fost punct de plecare și pentru o altă predică, în care spuneam că dacă viața continuă și dincolo de moarte, atunci trebuie să luăm seama cum ne trăim viața. Iar acum pornim tot dela adevărul învierii morților, pentru a arăta că, dacă după moarte urmează înviere, atunci pe bună dreptate moartea nu este pentru corpul omenească decât un somn — după zisa Mântuitorului și concepția creștină — somn, după care urmează în mod firesc trezirea, precum zice și Profetul: „Mulți din cei ce dorm în țărina pământului se vor scula: unii pentru viață veșnică, și alții pentru ocară și rușine veșnică" (Dan. 12, 2). Cuvântul „somn" și „adormire" sunt cuvinte curente în expresiile apostolilor (Fapt. 7, 60; I Cor. 15, 18). Prin urmare pentru adevăratul creștin moarte nu poate fi ceva înfricoșător, ci doar o odihnă după suferințele vieții: „Moartea este odihna omului" — zice Dreptul Iov. În concluzie, sf. Ioan Gurădeaur spune: „Vezi că pretutindeni moartea este numită somn; pentru aceasta și locul se numește cimitir, adică loc de dormit. Așadar, când aduci aici un mort, nu te pierde de supărare: nu-l duci la moarte, ci la somn. Îți este de ajuns acest nume pentru mângâierea durerii. Află unde îl duci: la locul de dormit; și când îl duci: după moartea lui Hristos când au fost tăiate legăturile morții". Adecă, mai pe larg, același sfat al lui Hristos: „Nu plângeți. N'a murit ci doarme".

După cum în povestea cu prințesa adormită din palatul fermecat, deși la un moment dat toate au rămas încremenite, dela turnul castelului și până la bucătarul cu lingura în mână, nu ne întristăm pentru că știm că la plinirea vremii va veni un prinț frumos ca să rupă vraja și toate au să-și revină în viață de unde o întreruseră, — tot așa și atunci când adoarme cineva în somnul morții, legea noastră creștinească ne îndeamnă să nu facem loc disperării. Căci dacă moartea e

un somn după care urmează trezirea învierii, este dela sine înțeles că nu ne vom sbuciuma cu des-nădejdea păgânilor. Sfântul Pavel scrie Tesalonicenilor despre învierea celor ce au dormit a-nume pentru ca ei să nu se întristeze „ca și ceilalți care n'au nădejde" (I Tes. 4, 13) și apoi ca încheiere îi întărește să se mângâie unul pe altul cu aceste cuvinte.

*
— Multe dureri sunt pe lume! Dar una dintre cele mai mari este pentru părinți pierderea copilului. Pentru copiii nevârstnici, pierderea părinților. Pentru soți, pierderea soțului lor. Aflându-te între cei îndurerați, simțеști că sunt zadarnice cuvintele tale de mângâiere. E prea adâncă rana. Și numai balsamul cuvântului lui Dumnezeu poate picura încet-încet vindecarea unei atare răni a inimii. Unul din aceste cuvinte este debunăseamă și cuvântul despre înviere. Această învățătură își are un mare rost pentru durerile din viața creștină. Căci zice sf. Pavel, că „de nădăjduim în Hristos numai în viața aceasta suntem mai nenorociți decât toți oamenii" (I Cor. 15, 19). Noi trebuie să nădăjduim în Hristos mai ales pentru viața viitoare, și astfel în orice împrejurare vom avea mângâierea pentru durerile pe care moartea le aduce între noi.

Ți-ai pierdut fiul pe front? Cine ți-ar putea alina durerea? Cine ți-ar putea opri izvorul lacrimilor? Dintre oameni nimeni. Dar cuvântul lui Hristos Dumnezeu, dacă ar răsuna și în casa ta ca și în casa lui Iair: „Nu plângeți. N'a murit, ci doarme", atunci desigur lacrimile disperării tale vor deveni lacrimile mângâierii tale. Nimeni nu zice să nu plângi. Dar să nu uiți că lacrimile des-nădejdiei sunt lacrimi de păgân care n'are nădejde! Ți-ai pierdut părinții sau soțul? Să nu cazi în disperare: Gândește-te la cuvintele Mântuitorului: „Nu plângeți. N'a murit, ci doarme". Învățătura creștină despre învierea morților face o realitate vie din cuvintele Scripturii: „Eu dorm, dar inima mea veghează" (Cânt. Cânt. 5, 2), și un temei de mângâiere pentru inimile zdrobite de durere.

— La sf. Arhangheli Mihail și Gavril (8 Noemvrie), — tema: *Ispita*.

Cât de înfricoșată și nemiloasă este înlăntuirea prin care Satan îl robește pe om, am avut ocazia să ne dăm seama din câteva cuvântări rostite până acum. Să fie, oare, puterea lui atât de mare?

Evangelhia de azi ne dă cel mai potrivit răspuns la întrebare. Și anume, când cei șaptezeci de ucenici s'au întors din misiunea de probă la care-i trimisese Iisus, cu bucurie i-au zis:

„Doamne, și demonii ni se pleacă în numele tău. Și le-a zis: Am văzut pe Satana ca un fulger din cer căzând. Iată v'am dat stăpânire să călcați peste șerpi și peste scorpii și peste puterea vrășmașului și nimic nu vă va vătăma” (Lc. 10, 17—19). Puterea vrășmașului? Dar el cade ca un fulger din cer: și numele lui Iisus e îndeajuns ca să sfarme puterea ce înălțuia pe oameni; ba și ucenicilor le dădu puterea ca să calce peste puterea vrășmașului. Atunci în ce constă această putere, care totuși se destramă ca fumul în fața lui Dumnezeu și a oamenilor întăriți în harul său? Toată această putere nu e altceva decât ispita.

Praznicul de azi în onoarea unei stări de fîngeri — arhanghelii — este destinat, deasemenea, să ne amintească de înfrângerea diavolului prin arhanghelul Mihail și îngerii lui, când el a căzut într'adevăr ca un fulger din cer (Apoc. 12, 7—9). De fapt îngerii — ființe personale de natură spirituală, superioare omului, dar totuși marginite — au fost creați de Dumnezeu buni. Unii dintre ei, folosind rău libertatea cu care fusese înzestrați, s'au ridicat cu trufie împotriva lui Dumnezeu, devenind astfel îngeri răi sau demoni, diavoli sau draci. Se numesc răi nu numai pentru atitudinea lor de neascultare trufașă împotriva lui Dumnezeu, dar și pentru influența lor rău-făcătoare pe care o exercită asupra oamenilor. Această influență este singura lor putere și se cheamă ispita.

Ispita este într'un înțeles mai larg, o încercare, ce poate să vină și dela Dumnezeu pentru dovedirea forțelor noastre spirituale, precum stă scris că „în foc se lămurește aurul, iar oamenii plăcuți lui Dumnezeu, în cuptorul smereniei” (Isus, Sirah 2, 5). În acest înțeles trebuie să luăm cuvintele Rugăciunii domnești: „Și nu ne duce pe noi în ispită...”, și toate locurile Scripturii unde e vorba despre „ispită” din partea lui Dumnezeu. Căci Dumnezeu nu ispitește pe nimeni (Iac. 1, 13).

Așa încât dela început trebuie să ne dăm seama, că „altfel ispitește Dumnezeu și altfel diavolul. Dumnezeu ispitește ca să se încununeze, diavolul ispitește ca să submineze” (sf. Ambrozie). Aceasta din urmă, de altcund, și este ispita în înțelesul strâns al cuvântului: un îndemn spre cele rele, o sugestie a lui Satan, pe care el o săvârșește folosindu-se de pornirile josnice ale trupului omenesc, de lumea în care trăim și de oamenii cei răi. Așadar principalul agent al ispitei este diavolul (Mt. 4, 1; I Cor. 7, 5). El „a fost din început ucigaș de oameni și n'a stat într'adevăr” (Io. 8, 4.), ci cu minciună i-a ispitit pe primii oameni (Fac. 3, 1—6), devenind astfel pricinitorul căderii noastre, deci cel mai mare dușman nu

numai al lui Dumnezeu, dar și al omului. Și azi lucrează diavolul prin ispită, adică nu pe față, ci pe ascuns. Chip de șarpe a luat și răul la înfățișat ca un bun de dorit. Așa că ispita este un fel de cutie a Pandorei care sub înfățișarea atrăgătoare ascunde pricina uului noian de rele și nenorociri. Dușmanii lasă azi pe străzi tot felul de obiecte frumoase și trebuincioase: cutii, tocure de scris ș. a., care însă explodează în mâna celui ce le ridică. Sub înfățișarea lor plăcută ascund un mare rău. Prin ispită, diavolul se ascunde, cum spuneam, după pornirile pofticioase ale cărnii, după înfățișările păcătoase ale lumii, și după oamenii cei răi. Se ascunde, înșeală, pervertește adevărul. E în stare să se prefacă în înger de lumină (I Cor. 11, 14).

Iată, prin urmare, în ce constă puterea ispitei: în înșelăciune (Apoc. 20, 3), în viclenie (II Cor. 11, 3), în minciună (Io. 8, 44).

Or, în acest caz, dacă sunt cunoscute, atât puterea, cât și slăbiciunile și viclesugurile diavolului, orice creștin întărit cu harul lui Dumnezeu îi poate sta împotriva (I Pet. 5, 9). Așa spune Catechismul că „diavolii nu pot să-l sil-ască pe om a păcătui, ci numai cu ispita îl ademenesc, fiindcă omul este stăpân pe sine, și stăpânirii lui nici însuși Dumnezeu nu-i aduce vre-o siluire” (Mărt. Ortodoxă). Precum sugestia hipnotizatorilor n'are nicio putere asupra noastră, dacă ne opunem ei cu toată forța voinței, până ce nu ne adoarme și subjugă sufletul, totașa nici sugestia lui Satan, adică ispita, n'are nicio putere asupra noastră dacă n'o lăsăm dela început să se ncuibeze. Sf. Ioan Damaschinul spune, că diavolilor „li s'a îngăduit să ispitească pe om, dar nu au putere să forțeze pe cineva... Dacă însă am călcat odată de bunăvoie legea lui Dumnezeu și am acceptat ispita diavolului, atunci i-am dat ispitei intrare, vânzându-ne pe noi însine păcatului”. La început e numai amăgire (II Cor. 11, 3), și numai apoi înrăurire (Fapt. 5, 3) și stăpânire tiranică (Fapt. 10, 38; II Tim. 2, 26).

Cineva se plângea duhovnicului său: — „Părinte neconținut sunt ispitit de poftă necuvioasă, și mare mi-e tulburarea..”

— „Fiul meu, nu poți opri pasărea să zboare deasupra casei tale. Las-o deci să treacă: nu-ți face niciun rău. Dar dacă vrea să-și facă la tine'n casă cuib, atunci ai puterea s'o alungi stricându-i cuibul. Și trebuie s'o alungi căci îți poate face mult rău. Așa e și cu ispita, dragul meu. Câtă vreme n'au prins să-las în sufletul tău, n'ai decă să te spăimântezi. Numai atunci e pramejdie când s'a cuibărit. Deci fii strajă la casa sufletului tău și nu lăsa ispita să se încuibeze” (după Lascarov-Moldovanu: Viața creștină în pilde).

Așadar, ce urmează din această învățătură despre ispită pentru comportarea noastră în viață? Iată: diavolul, deși e mai puternic decât noi, nu poate să ne învingă decât prin ispită. Dar ispita nu e o forță constrângătoare, ci numai amăgitoare.

Deci îi putem rezista. Să ne împotrăvim ispitei, căci ea e primul pas spre prăpastia fără-delegilor. Cum? Morala creștină ne pune la îndemână câteva mijloace, și anume: să nu ne aruncăm în ispită cu prea mare încredere în puterea noastră; dar nici să nu ne fie frică; deasemenea să nu stăm la tocmeală cu ispita, ci s'o respingem dela început; să nu desconsiderăm ispitele mărunte, ci să le rezistăm ca și celor mai însemnate; ca mijloc principal Mântuitorul ne-a recomandat rugăciunea și postul (Mc. 9, 29), credința (Efes 6, 16), luarea aminte (Mt. 26, 41). „Nu fii trândav — zice fer. Ieronim — pasărea nu poate fi prinsă sau lovită de săgeată când zboară, ci numai când stă pe loc“. Deci „să priveghiem, să priveghiem mai ales la începutul ispitei; că dacă nu vei lăsa pe vrășmaș să intre pe ușă și-l vei goni încă dela prag, biruința nu va fi atât de grea“ (Urmarea lui Hristos). Așadar să ne rugăm lui Dumnezeu ca să ne păzească de ispită (Mt. 6, 13; 26, 41) și dacă totuși ne întâmpină, să luptăm în contra ei încredințați fiind că „credincios este Dumnezeu și nu vă va lăsa ispitiți peste puterile noastre, ci odată cu ispita va aduce și sfârșitul ei, ca s'o puteți răbda“ (I Cor. 10, 13). B.

Cărți

ANUARUL ACADEMIEI TEOLOGICE „ANDREIANE“ XIX (I) 1942—1943. Publicat de Dr. Dumitru Stăniloae, Sibiu. 648 pagini.

Prin înălțarea la rang universitar a Academiei „Andreiane“ din Sibiu, s'au ridicat în raport direct și pretențiile de apreciere și proporțiile de înfățișare ale lucrărilor ei. Așa se explică apariția Anuarului ei, de astădată într'o formă atât de impunătoare.

Pe lângă informațiunile privitoare la: investirea Academiei cu drepturi universitare, datele școlare, cronica anului școlar și Societatea de lectură „A. Șaguna“, Anuarul cuprinde două lucrări de o rară valoare teologică: „Iisus Hristos sau restaurarea omului“ de păr. rector Dr. D. Stăniloae și „Ontologia Juris“ de păr. prof. Dr. Liviu Stan.

Despre prima lucrare, pe care o dorim cetită și meditată cu răgaz, de către toți preoții și intelectuali Bisericii noastre, am scris în nr. 35/1943 al revistei noastre. Menționăm acum pe a doua.

„Ontologia Juris“ este, după cum o arată și titlul, o lucrare de drept, un studiu temeinic asupra

ființei și esenței ideii de drept și de lege, asupra elementelor care constituie dreptul și dreptatea, cu lămuriri bogate asupra etimologiei și definițiilor dreptului la filosofii, teologii și juriștii antici, medievali și moderni, cu alese considerații despre ordinea morală și cea juridică, despre raportul binelui și al dreptului cu adevărul și despre raportul dreptului cu religia, ca apoi din toată expunerea să rezulte câteva concluzii clare și definiții în care se rezumă cartea întreagă.

Subiectul lucrării este de mare și veșnică actualitate. Despre însemnătatea dreptului părintele Dr. L. Stan scrie rânduri definitive:

— „În numele dreptului se deslănțue războaiele, pe el se întemeiază pacea. Așa că putem zice, cu adevărat, că dreptul face pace și războiu, bine și rău.

„El stăpânește și el dirijează viața; o apără, după cum o și nimicește. În numele lui se salvează viața și se garantează, după cum în numele lui se și suprimă.

„El se așează în fruntea mulțimilor care luptă; arde pe mormintele celor care mor pentru ideal, și strălucește pe steagurile biruitoare.

„El ridică uraganele revoluțiilor, și el liniștește apele, prin chemarea păcii.

„El este alb, roșu, negru, verde ca țel final al luptelor politice. El este burghez, capitalist, plugar sau comunist, după cum variază concepția de viață și convingerea oamenilor despre el.

„El zidește și dărâmă. El alungă și întronează împărați. El e idolul, generalul, mareșalul, cezarul tuturor luptelor și tuturor biruințelor!

„În sfârșit, câte nu se fac în numele dreptului, și'n câte feluri nu se înfățișează el în viață?

„Dreptul“, cuvântul acesta câte sensuri nu trezește în sufletele oamenilor, și cât de variate sunt ele? Câte accepțiuni diferite are? Cât noian de frământare și de luptă nu ne amintește fiecare, și cât de sălbatec s'a încleștat întreaga lume chiar sub ochii noștri, în luptă pentru afirmarea, pentru apărarea sau pentru impunerea dreptului, în numele căruia a ridicat fiecare armele? Câtă frământare a provocat și câte dispute filosofice și juridice nu produce mereu cuvântul „drept“, dar mai ales realitatea pe care o reprezintă acest cuvânt?“...

Și cu toate acestea, lumea nu înțelege de ajuns ce înseamnă cuvântul „drept“, „lege“, „dreptate“ ș. a. m. d. Sarcina aceasta, de-a ne lămuri: ce înseamnă acest ideal al omenerii care se numește „drept“, și-a luat-o asupra sa păr. prof. L. Stan, și trebuie să recunoaștem că s'a achitat de ea mai mult decât onorabil. După o expunere profund gândită și logic documentată, Știința Sa ajunge la o seamă de concluzii și definiții deplin „valabile asupra lui jus“. Cităm câteva:

1. „Dreptul este binele aplicat în ordinea faptelor externe, cu caracter social, ale vieții omenești.

„Dreptul este un minim de bine, cu aplicare în ordinea faptelor și relațiilor omenești externe, libere și conștiente, având un caracter social.

„Dreptul este minimă conformitate cu binele, în ordinea faptelor și relațiilor omenești, libere și conștiente, având un caracter social.

„Dreptul este un minim de bine, care face posibilă viețuirea socială a oamenilor, sau care e necesar viețuirii sociale omenești.

„Dreptul e conformitatea cu binele, în ordinea juridică.

2. „Dreptul este un principiu sau o valoare superioară, dependentă de adevăr, care tinde să înlăture orice contradicție în ordinea faptelor și relațiilor omenești externe, libere și conștiente, având un caracter social, și să realizeze astfel o ordine juridică perfectă.

„Dreptul este conformitatea cu adevărul, în ordinea faptelor și relațiilor omenești externe, libere și conștiente, având un caracter social.

„Dreptul este conformitatea cu adevărul, în ordinea juridică.

3. „Dreptul este conformitatea cu voința lui Dumnezeu în ordinea faptelor și relațiilor omenești externe, libere și conștiente, având un caracter social“.

Și mai scurt: Dreptul e conformitatea cu binele, cu adevărul și cu voința ființei supreme, care este Dumnezeu.

După lucrările „Mireni în Biserică“ și „Rasă și Religie“, „Ontologia Juris“ este o nouă dovadă despre vasta informație teologică și juridică de care dispune, cu ușurință, păr. L. Stan. Biserica nu poate decât să se bucurie și să se felicite că are astfel de slujitori.

Lucrarea a apărut și în volum aparte, în Seria Teologică Nr. 25.

Pr. IOAN N. IONESCU: SFÂNTA LITURGHIE, pe înțelesul tuturor. Ediția III București 1943, pag. 72, preț 50 lei.

E o carte în care se lămurește pe scurt Sf. Liturghie; împărtășește cunoștințe pe care fiecare creștin drept credincios e dator să le știe despre Sf. Slujbă la care participă.

O recomandăm pentru a fi răspândită în cercuri cât mai largi.

Se află la Diecezana.

Informațiuni

■ D-NA MARIA MAREȘAL ANTONESCU, — însoțită de d-nele V. Goga, L. Barbul, Manuilă și d-nii Dr. P. Tomescu ministrul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor sociale, I. D. Enescu subsecretar de Stat al Muncii și Dr. C. Radu secretarul general al Consiliului de Patronaj, — a sosit Duminecă în 24 Octombrie 1943 la Arad, unde a vizitat, împreună cu

suita, operele sociale înfăptuite la Intreprinderile comunale, căminele de zi, dispensarele și băile populare. Tot cu acest prilej a fost inaugurat Căminul de ucenice din strada Episcopiei și s'a ținut în sala festivă dela Prefectura județului o ședință a comitetului de Patronaj județan.

La masă înalții oaspeți au fost invitații P. S. S. Părintelui Episcop Andrei, la reședință.

Plăcut impresionată și mulțumită cu toate cele văzute și constatate, D-na Maria Mareșal Antonescu a donat pentru asistența socială din Arad suma de două milioane lei.

■ DL MAREȘAL ION ANTONESCU, Conducătorul Statului, luând parte la inaugurarea „Săptămâni. Olteniei“ și la deschiderea Congresului Căminelor Culturale la Craiova, Duminecă în 24 Octombrie, a rostit două cuvântări, din care reproducem câteva pasagii în care se cuprind gânduri și sfaturi alese, de care se cuvine să ne povățuim în toate lucrările și strădaniile noastre puse în serviciul neamului.

Din prima cuvântare, declarația plină de optimism:

„...De pe pământul de unde a plecat Mihai Viteazul în lupta lui românească și de unire a pământurilor noastre, de apărare a creștinătății și a pământurilor românești, mărturisesc credința mea în dreptatea Neamului;

Chem încă odată la unire pe românii de pretutindeni, pentru a sluji Patria și Tronul.

Și mărturisesc convingerea mea nesdruncinată, că Neamul nostru care n'a cotropit niciodată pământ străin, n'a râvnit niciodată bunurile altuia, dar și-a apărat totdeauna cu credință și îndârjire tot ce a fost al său, își va vedea sforțările și misiunea lui de civilizație recunoscute“...

Din cuvântarea a doua redăm pasagiile despre misiunea Căminelor Culturale (la noi e vorba de „Astra“ și de rolul pe care îl au de îndeplinit în cadrul ei apostolii satelor):

„Misiunea Căminului cultural aceasta este:

De a pătrunde în sat, jos, la vatră;

De a învăța pe sătean cum să-și îngrijească copiii, cum să-i hrănească, cum să-i ducă la școală și la muncă;

De a da țăranelor noastre râvna ca gospodăriile lor să fie lumină de curățenie și exemplu de educație.

Căminul cultural trebuie să așeze în fiecare sat casa-model, în care femeile și copiii satului să meargă pentru a învăța tot ce poate înfăptui o gospodărie românească.

Căminul cultural trebuie să aibă în fiecare sat un câmp agricol în care agronomii, învățătorii și preoții să poată să îndrumeze pe fiecare sătean în munca pământului lui, în folosirea uneltelor lui, în îngrijirea semințelor, adunarea rodului și selecționarea lui.

Căminul cultural trebuie să îndrumeze, împreună cu administrația comunei, grajduri în care veterinarul

satului și toți slujitorii Căminului să îngrijească de animalele sătenilor și să-i învețe a le îngriji.

Căminul cultural trebuie să aibă în fiecare comună o casă de sănătate, în care medicul satului, agentul sanitar, învățătoarea și românce cu suflet să poată aduna pe toți fiii satului, pentru a se îngriji de sănătatea lor, pentru a îndruma igiena c sei, grija și alimentarea copiilor, îngrijirea bătrânilor.

Căminul cultural, împreună cu românce din Consiliul de patronaj, trebuie să ajute înființarea pe lângă fiecare școală a unei cantine, în care — sub lumina învățătorului și mâna de mamă a învățătoarei, — copiii satului să-și primească prin iubirea comună și sprijinul bogățiilor satului, hrana de care au nevoie, pentru a-și întări trupul și a-și ascuți mintea la învățătură.

Căminul cultural trebuie să îndrumeze în fiecare sat Casa de citire, în care, în fiecare săptămână, învățătorul, preotul și toți cărturarii satului, ca și oamenii de bine, să se poată aduna în șezători de sfat, prin care sufletul țaranului să fie totdeauna dogorit de flacăra învățăturii.

Șezătorile să fi: simple, de unire românească, de iubire creștină, de credință în Patrie și în Rege...

În Cămine ero i satului să fie cinstiți, văduvele războiului să fie respectate și ajutate, orfanii războiului să-și găsească mângâierea și ocrotirea părintelui dăruit țării.

Căminul cultural trebuie să fie izvor de lumină și braț de sprijin: simbol de unire și sfat de îmbărbătare.

Intr'ansul să se adune fără nici o deosebire toți cărturarii satului, toți slujitorii Statului și prin el să se risipească apoi în fiecare gospodărie, în fiecare ogor, pentru a îndruma și pentru a îndrepta.

Aceasta este ceea ce așteptăm dela Căminul cultural.

Acesta este apostolatul pe care trebuie să-l înfăptuim.

Acesta este misionarismul pe care trebuie să-l slujească...

Va veni ceasul când, despovărați de grijile războiului, vom da acestei acțiuni misionare toată răspunderea dar și tot sprijinul.

Va veni ceasul când Căminul cultural nu va mai lăsa în afara lui pe nici un învățător, pe nici un preot, pe nici un funcționar și va cuprinde în activitatea lui pe toți medicii, pe toți agronomii, într'un cuvânt pe toți slujitorii Statului.

Statul nu trăește numai în birouri și nu este numai o poruncă;

Statul este graiul de îmbărbătare și brațul de sprijin;

Al tuturor, al fiecăruia.

De aci, din adunarea Du. îndrept chemarea mea către toți apostolii satelor, învățători, învățătoare,

preoți, românce și români de bine, ca să se adune de pe acum în Cămine culturale, să le însuflețească prin munca lor, să le ajute prin dania lor, să le întărească prin unirea lor."

■ PROFESORII DE GEOGRAFIE DIN ROMÂNIA și-au ținut în 25 Octomvrie la Arad congresul anual, sub președinția d-lui prof. Vintilă Mihăilescu, secretarul general al Ministerului Culturii. După un scurt serviciu religios, oficiat în Catedrală, întru pomenirea profesorilor căzuți pentru patrie, congresul s'a deschis în sala mare a Palatului Cultural, printr'o cuvântare luminată și instructivă, rostită de către P. S. S. Părintele Episcop Andrei.

P. Sfinția Sa a spus că congresul această are o lăture științifică și una patriotică. Profesorii de geografie s'au adunat la Arad, ca să pună inima la pământ și să asculte glasul strămoșilor din morminte, care ne vorbesc despre viața sbuciumată a pământului nostru și a granițelor lui.

Geografia nu este o știință abstractă ci una vie; e sinteza științelor, pentru că nu poți fi istoric patriot fără a cunoaște pământul țării, nu poți fi biolog fără a cunoaște ce e pe pământul țării și nu poți fi geolog fără a ști ce cuprinde solul ei.

Țăranii își iubesc pământul și luptă pentru el până la moarte. Să ne strângem cu toții mănunchiu în jurul M. S. Regelui Mihai I și a d-lui Mareșal I. Antonescu și împreună să luptăm pentru unitatea pământului strămoșesc.

Comunicări instructive au făcut în fața congresului numeroși raportori, dintre cari amintim pe dl prof. univ. Sabin Opreanu despre „Valea Mureșului ca axă a românismului”, P. C. Prot. stavr. Dr. Gh. Ciuhandu, despre „Insemnări istorice, etnografice și culturale dela frontiera noastră vestică”, cetită de către dl prof. C. Rudneanu, și altele, toate interesante și foarte folositoare.

Congresul s'a încheiat prin excursii la cetatea Șiria, cetatea Șoimoș, mănăstirea Lipova și pe valea Crișului Alb până la Brad.

■ LA BEIUȘ a avut loc Duminică punerea pietrei fundamentale a unui cămin-școală, în care să fie ocrotiți și crescuți orfanii de războiu din Bihor. Așezământul acesta se ridică din făgăduința pe care a făcut-o P. S. S. Episcopul Dr. Nicolae Popoviciu — în vizitațiile de pe front — de-a îngriji orfanii soldaților care și-au dat viața pentru Cruce și Patrie. Înființarea acestei făgăduințe este începutul unui creștinism social, care este reclamat în toate vremurile, și mai ales în cele de războiu.

Zidirea edificiului evoluiază neașteptat de repede. Colectele cu ajutoare pentru zidire sosesc din toate colțurile țării, — și din parohiile cele mai sărace. Episcopia Aradului a dat în acest scop 100.000 lei.

La înălțătoarele solemnități dela Beiuș au par-

țicipat dl prof. I. Petrovici cu D-na, P. S. S. Părințele Episcop Dr Vasile Lazarescu însoțit de profesorii Academiei Teologice din Oradea-Tișoara, Arhim. I. Dinu vicarul Oradei, membri adunării Eparhiale și alți numeroși preoți și oaspeți din Episcopia Oradei și din alte părți ale țării.

Procesiunea dela Catedrală la locul de zidire a Orfelinatuului și înapoi, slujba religioasă, cuvântările și concertul organizat cu acest prilej de către Școala Normală ort. rom. de Conducătoare, au fost toate sărbătorești, la un înalt nivel de afirmare ortodoxă și patriotică.

■ **CONFERINȚA CATEHETICĂ** a preoților din protopopiatul Arad, s'a ținut în ziua de 21 Octombrie a. c. sub președinția părintelui protopop Florea Codreanu, la școala primară Nr. 22, fiind de față, pe lângă C. preoți din protopopiat, și întregul corp didactic, în frunte cu dl director Gh. Moțiu.

Conferința s'a început printr'o lecție practică ținută elevilor din cl. VI primară, de către părintele D. Tudor, după care a urmat cuvântarea de deschidere a părintelui protopop tractual. Cucernicia Sa a arătat rostul acestor conferințe catehetice și a insistat mai ales asupra colaborării ce trebuie să fie între preoți și dascăli, pentru ca strădaniile lor să fie încoronate de succesul dorit.

S'a făcut apoi critica lecției practice, după care părintele P. Bogdan a citit referatul C. Sale privitor la: „Ținerea mânilor la rugăciune“, iar părintele protopop F. Codreanu referă asupra „textului rugăciunii Tatăl nostru“. În conformitate cu desideratele exprimate și în alte întruniri preoțești din acest protopopiat, conferința catehetică a hotărât ca să se adopte, până va decide Sf. Sinod, acelaș fel de ținere a mânilor la rugăciune și anume: *palmele încrucișate peste olaltă*, iar ca text al rugăciunii domnești următorul:

„Tatăl nostru, carele ești în ceruri,
Sfintească-se numele tău.

Vie împărăția ta.

Facă-se voia ta, precum în cer, așa și pe pământ.
Pâinea noastră cea de toate zilele dă-ne-o
nouă astăzi.

Și ne iartă nouă greșalele noastre, precum
și noi iertăm greșiților noștri.

Și nu ne duce pe noi în ispită,

Ci ne mântuește de cel rău“.

Din lucrările privitoare la tema teoretică:

„Cinstirea eroilor și adorarea lui Dumnezeu“, temă fixată de Veneratul Consiliu Eparhial, au citit lucrări preoții: C. Mureșan și I. Brândășiu. La discuțiile ce au urmat, au luat cuvântul membrii corpului didactic și mai mulți preoți, după cari conferința a adoptat următoarele concluziuni: Să se facă deosebire între cultul eroilor și cultul sfinților, și cu

atât mai mult între cultul eroilor și între adorarea lui Dumnezeu. Dacă în era păgână eroii erau considerați ca semizeii, adică scoborători din cer, în creștinism li se dă cinste pentru jertfa sângelui și a vieții lor și sunt înălțați la cer.

Insuși cultul eroilor cere ca toate mijloacele, ce ni se îmbie în școală și în biserică, să le folosim în acest scop. Astfel: colțul eroilor, pomelnicul lor, rugăciuni și parastase pentru eroi, îngrijirea mormintelor, pelerinaje la mormintele lor, ridicarea de troițe întru pomnirea eroilor ș. a.

Cu acest cult al eroilor trebuie să fie împreună educația eroică. În acest scop se vor povesti fapte de eroi din istoria neamului, sau din actualul războiu și se vor ceti scrisori de ale eroilor către copii, părinți sau soții. Copiii în școală vor fi stimulați să aibă purtări bune și râvnă de muncă, spre a fi prețuiți de părinții, învățătorii, vecinii și colegii lor. Eroismul nu este din întâmplare, ci el trebuie să fie permanent. Cine nu-și face datoria în școală și acasă, acela nu-și va face datoria nici în armată și nici în fața dușmanului. Numai eroul în permanență va fi erou și în fața primejdiei. Numai cel ce-și iubește părinții, frații și colegii, poate să-și iubească și patria. Numai cel ce aduce mereu jertfă pentru ai săi, va fi în stare să aducă jertfă și pentru patria sa.

S'au făcut apoi câteva propuneri și comunicări, după cari conferința a luat sfârșit.

De remarcat și la această conferință catehetică, că și la celelalte din anii trecuți, este faptul că prin participarea activă a membrilor corpului didactic, alături de preoți, se cimentează tot mai mult vechea legătură ce a existat și trebuie să existe și astăzi între biserică și școală. Ce bine ar fi ca această legătură, — pe care dihoniiile politice de până mai ieri au ajuns s'o transforme în vrăjmășie fățișe, — să fie cât mai mult practică pe toate țărmurile unde școala și biserică se întâlnesc.

T.

Școala de Duminecă

45. Program pentru Duminecă 7 Nov. 1943.

1. *Rugăciune*: Tatăl nostru.

2. *Cântare comună*: Mărire. Binecuvintează sufilete al meu...

3—4. *Cetirea Evangheliei* (Luca 8, 41—56) și *Apostolului* (Efesenii 2, 14—22) zilei, cu tâlcuire.

5. *Cântare comună*: De Tine se bucură...

6. *Cetire din V. T.*: Porunca IV. dz. (Calea Mânt. Nr. 10 din 9 Aug. 1942).

7. *Povește morale*: Iubirea de lege și lauda binefacerii (Pildele lui Sol. c. 28).

8. *Intercalații*: (Poezii rel. etc.).

9. *Cântare comună*: Unul Sfânt, unul Domn.

10. *Rugăciune*: Doamne, Dumnezeu nostru, adu-ți aminte... (Liturgier pg. 172. la Lit. în. sf.)

(A se vedea „Instrucțiunile“ din Nr. 1/1943).

A.